

Simen:

Ånden fra Nesbyen

Der hvor taket er lavest og lyset dunklest i Studentkroa har Høyre-studentene sitt stamkvarter. Betenkelig mange er det av dem og hånlatteren er deres fornemste argument. Men skuffende nok fins det også begavede mennesker blant dem, ikke mange, men hvor fins det mange begavede mennesker?

Skuffende, forresten?

Ikke hvis man som f. eks. Trygve Bull beklager at vi aldri har hatt en virkelig konservativ fløy i norsk politikk, men skuffende hvis man mener at intelligens og fornuft nødvendigvis må føre til radikalisme.

I det siste tilfelle er Lars Roar Langslet en av dem som bringer bekymringer. Han har avslørt seg som en intelligent ung herre, dessuten som et reflektert menneske. Han er da også lansert som et slags 'vidunderbarn, dog i god tid etter at han hadde passerte barnestadiet som han tilbrakte i Nesbyen.

Vi har en mistanke om at hans konservatisme delvis beror på hallingmiljøet.

— Jeg benekter ikke at miljøet betyr mye, sier han selv, — men jeg har jo etter hvert forsøkt å tenke over tingene også. Det har ført til visse forandringer. Mine konservative venner er ikke like begeistret over dem, de sier jeg blir radikal. Men det tror jeg ikke stort på.

Det gjør ikke vi heller, men iallfall blir det stadig vanskeligere å holde ham i en trygg bås. Han har en påtagelig evne til å gå på tvers av det man venter av ham. Han ble således velsignet av Vårt Land og fikk faderlige klapp av Morgenbladet før formannsvalget i Studentersamfundet, men da han var valgt og la fram sitt program som blant annet viste at han ville invitere sovjet-russiske talere, annullerte Vårt Land øyeblikkelig sin velsignelse og Morgenbladets klapp ble forvandlet til dask.

Dog overlevde Langslet.

— Angrepene affiserer meg ikke mye, sier han. — Det er MRA-sympatisører først og fremst som står bak dem, og slike ekstreme kretser har ikke mye å bety. Jeg tror at isolering av kommunistlandene bare fører til negative resultater, så får andre tro noe annet.



Geniet fra Nesbyen, kalte Vårt Land ham før det lærte ham å kjenne. Og vi som ikke kjenner Nesbyen fra stort annet enn værmeldingene før krigen, har ikke noe å sette opp mot det. Men det er en gåte hvor han har fått det internasjonalt krøllete håret fra, når bondeblodet flyter tykt i hans årer.

Ikke vet vi om det er bondeblodet som har gjort ham til en sterk alvorsmann heller. En alvorsmann som har sans for humor, men sjelden benytter den selv. Heller ikke tillater han et uoverlagt ord å slippe over leppene, og meget få absolutter, til tross for at han er sterkt kristelig interessert. Skråsikkerhet hører ikke nødvendigvis sammen med alvor, og slett ikke med fornuft.

Denne unge mann, 24 år gammel, med meninger som konservativt sett ennå ikke er tilbørlig temmet, er dessuten motstander av Libertas, altså på vei inn i kommunismen med like raske skritt som Hambro, og svært katolsk interessert, med andre ord nærmest for hedning å regne. Og første gang en mer intern studentkrets ble oppmerksom på ham, var da han fungerte som formann i Den konservative studentforeningen. Andre fikk øye på ham gjennom en rekke artikler han skrev i Morgenbladet. Det var ikke den autoritet han ikke våget å sette seg opp mot, og kanskje var motet det mest imponerende enkelte ganger, men at Lars Roar Langset har noe mer å fare med har han for lengst gjort klart.

La oss nå ta én ting om gangen.
— Medlem av statskirken er De, tross katolske sympatier?
— Ja, men det er mange ting i

kirken som bedrøver meg. Mangelen på forståelse den viser for en rekke problemer er trist, jeg tenker på f. eks. forholdet til kulturlivet.

— Dere har jo Per Lønning.
— Vi har flere også, men det monner lite. Og tenk på forholdet til arbeiderbevegelsen, der har kirken spilt fullstendig fallitt hitil. Skjønt det fins noe som heter Norsk Menighetsinstitutt hvor Tor Aukrust er. Der tar man dette problemet alvorlig.

Likevel er det store kretser innen kristenfolket som anser spørsmålet om et kristent engasjement til samtidens problematik for uttømt i og med at de stiller seg negativt til skjenkebevilgning og bevilgning til teatrene. Jeg synes det er snevert og en smule komisk sett i internasjonalt perspektiv.

— De snakker så akademisk.

— Synes De? Gjennom den isolasjon kirken har satt seg selv i er det skapt en situasjon

hvor de som prøver å bryte stengslene føler seg som outsiders og har problemer med å bli akseptert.

— Men hvorfor går De ikke over til den katolske kirke?

— Ja, det er spørsmålet man stiller seg selv iblant også. Jeg kan kanskje formulere det slik: Det er et engasjementsproblem.

— Et fryktelig langt ord.

— Et spørsmål om engasjement. For å konvertere må det noe mer til enn at man fornuftsmessig aksepterer det et kirkesamfunn står for.

— Men så var det Libertas.

— Jeg ble nylig angrepet av Alf Larsen. Han skrev en artikkel i Farmand hvor han går til felts mot dem som angriper Li-

bertas, MRA og ny-nazismen i Vest-Tyskland. En interessant treklang, ikke sant? Jo, og Alf Larsen finner meg verdig til å bære kadaveret av den konservative politikk til graven.

Så galt er det vel ikke ennå. Men en konservativ politikk som skal være verdig sitt navn må ha front mot høyre også, ikke bare mot venstre. Det er nok av dem som forsvarer enhver høyrebevegelse bare fordi den ligger til høyre på skalaen. Men den moderne, progressive konservatismen i Skandinavia og England ligger jo langt til venstre etter franske og italienske forhold. Det er vel en mekanisk bevegelse som gjør at man likevel føler seg forpliktet til å forsvare ekstreme høyrebevegelser i slike land. Men det er lite gjennomtenkt, det der.

— Hva synes Morgenbladet om Dem nå da?

— Jeg har ikke så nær kontakt med Morgenbladet, og vi er nok ikke helt på bølgelengde.

— Kan De si noe om konservatismen i Nesbyen?

— Konservatisme og sosialisme i Nesbyen som i andre bygder merker man lite til. Det meste av politisk lidenskap som oppvises i et vanlig herredstyre er en viss fulhet på det personlige plan. Men ellers er alle enig om at hvis de kan spare penger på en veistump, så skal de det.

Jeg vil imidlertid reservere meg mot den tro at alle konservative stemmer Høyre. Det er nok konservative f. eks. i Venstre.

— Nok? Det skal gud vite.

— I Venstre er det mange som er mindre liberale både i kulturpolitikk og økonomisk politikk enn vanlige høyrefolk.

— Men hvorfor er De selv kon-

9 APRIL 1960

Dagbladet

OSLO

Pol. tendens: Uavh. Venstre
(se forøvrig baksiden)

2007 2010-03-01

servativ? Vi ser altså bort fra miljøet.

— Jeg har prøvd å finne fram til visse grunnleggende verdier bak alle formsystemene, og jeg har funnet verdier jeg gjerne vil bevare. Men for å kunne bevare

dem må jeg også være villig til å akseptere forandringer. Det er ofte store reformer som må til for å kunne bevare. Hvis man bare tviholder på det bestående, går alt i forråtnelse, en slik innstilling er derfor bedrageri mot verdiene. Men man løper løpsk i reformpolitikken hvis den ikke er forankret i verdier man tror på og gjerne vil føre videre.

— Det vil mange sosialister være enig i.

— Jeg håper det. Men hver enkelt politisk valgsituasjon er uhyre komplisert. Hvis man forenkler den og tilpasser den en firkantet løsning, ender man i uføre. Følelsesmessig engasjement drevet til et ytterpunkt er farlig.

— Apropos ytterpunkter. De var ekstrem nok til å møte på slottsmiddag iført Studentersamfundets griseorden.

— Det var Kongen som sa det.